

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

BIS IN MENSE PRODIT

Pretium annuae subnotationis, *ante solvendum*, est: in Italia Libellarum 10;
ubique extra Italiam Lib. 15; M. 12; Sch. 12; Doll. 3; Rubl. 6; Flor. 7 1/2.

Inscriptiones et omne genus indicationes pretio aequissimo referuntur, quod est in extremis commentarii paginis
Lib. 0.50 pro *unoquoque centimetro quadrato*.

Cuncta mittantur ad ARISTIDEM LEONORI *equitem, commentarii VOX URBIS* *possessorem et administratorem*

ROMA — *Via Alessandrina, 87* — ROMA

Subnotatio fieri potest:

IN ITALIA

Apud Desclée, LEVESQUE ET SOC.

ROMAE, Via Santa Chiara, 30-31.

IN ANGLIA

Apud BURNS AND OATES

LONDON W. - 25, Orchard Street.

IN CIVITATIBUS FOEDERATIS AMERICA SEPTENT.

Apud
COMMERCIAL OF THE HOLY LAND.

NEW YORK, 105 W 24th St.

IN CANADA

ET NEWFOUNDLAND

NEW YORK (U. S. Amer.), 105 W 24th St.

IN BELGICA

Apud Desclée, LEVESQUE ET SOC.

BRUXELLES, Rue de la Montagne, 52.

LUGDUNI

Apud Desclée, LEVESQUE ET SOC.

Rue Victor Hugo, 5

IN GALLIA

LUTETIAE PARISIENSIS

LIBRAIRIE VIC ET AMAT
CHARLES AMAT SOC.

Rue Cassette, 11.

INSULAE (LILLAE)

Apud Desclée, LEVESQUE ET SOC.

Rue de Metz, 41.

IN HUNGARIA

Apud

C. B. LEITAY, CORRESP. DE HONORIS

BUDAPEST, Palais du Théâtre National.

RERUM INDEX

AD VIRGINEM DRIPARAM UT LEONI XIII PONT. MAX. ANNUM NOMAGESINUM

EXPLENTI DIUTURNAM IMPETRET INCOLUMITATEM

F. X. Reuss.

DE LIBRO AD HERMA CONSCRIPTO CUI TITULUS "PASTOR"

F. Card. Segna.

DE LINGUAE LATINAE NATURA AC PROPRIETATE

P. Rasi.

NOTAE APUD MAIORES SACRAE.

A. Costaggini.

IOANNES RUSKIN

L. Antonelli.

NOTITIAE LITTERARUM ET ARTIUM - De anno et loco in quo natus est

sanctus Thomas vulgo Aquinas

T. Paci.

PROTRAHENDAE VITAE PRAECEPTA

R. Spina.

PERSEUS ET PUGILES AD ANTONIO CANOVA INSCULPTI

Laellus.

DE CASU AD RES REPERIENDAS HOMINI UTILES

Herallus.

LOLLIUS SIVE DE PROVECTA LATINITATE

P. Angelini.

COMMUNIA VITAE - Nonnulla quae ad convivium

H. D. V. Pierallice.

QUAERITIS RESPONSIO - I. De latini eloquii pronuntiatione

A. Sordet.

II. De nomine telegrapho filii experti imponendo

J. Tasset.

ANNALES

Poplicola.

PUBLICI PER ORDEM COSTOS LEGIBUS PERENDIS

Scriba.

AEVOMATA

Digamma.

In tertia operculi pagina:

PER ORDEM

Viator.

VARIA: Conditiones pro Iubilaeo Maiori sen Anni Sancti versiculis contentae memoriae iuvandae gratia

I. B.

Sublimis Partis - loci

P. d. V.

ROMAE

EX OFFICINA FORZANI ET SOCHI

M DCCC

Romae. Desclee, Lefebvre & S. - Romae
Can. SANZIO SANZI

IL REGNO DI CRISTO NEL PASSATO, PRESENTE, E FUTURO DELLA VITA DELLA CHIESA SECONDO L'APOCALISSE

Opus duobus voluminibus in-8 constans, venit libell. ital. 8

GIUGLIO 1900 MANUALE DI PREGHIERE PER LA
VISITA ALLE QUATTRO BASILICHE
Missa, orationes, laudes et benedictiones donata a Summo Pontifice.
Nulla vel publica lingua ven. . . L. 0.50.
Anglica lingua ven. . . L. 0.100.

T. G. FRATRUM PARISI CANDELARUM AD SACRA OPIFICIUM PRAEMIIS INSIGNE

AB ANNO 1829 CONSTITUTUM
Romae in Italia, in Foro Campi Martii, 6

Singulis in artium recognitionibus publicis habitis maxima relata monera.

Leo PP. XIII honores addidit.
Lateranensis Archibasilicae, itemque Vaticanae,
quoties de Beatificatione aut de Canonizatione solenne sit, suppeditat.
Praecipua Tempia cereis instruit ubique terrarum. In Asiam, Africam
et urbem Constantinopolim mittit ingentia rerum huiusmodi pondera, pretio
francs 180 pro singulis 100 Chilogramm.
Si vero ab America aut ab Australia petantur onera (300 Chilogramm.
ad minimum), pretium erit francs 250 pro 100 Chilogramm.
Nullo impedimento libentius res in proximiores a potentibus designatum portum deferatur.
Gratuito pariter, quae mittuntur, arca asservantur - Cuius quacunque explicatio erit uberior.

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

ROMAE - Via Alessandrina, 87

Prospectus Subnotationis ann. MCM

(Vid. in secunda operculi pagina).

Don DOMENICO MANCINI
Annuaire du Pèlerin
Année Sainte 1900
MANUEL ILLUSTRE
des Notions Historico-dogmatiques sur le Ju-
bilé et un Recueil de prières en latin et en français.
Venit libell. 1, apud auctorem Romae - Via Riari, 44
et apud omnes sacrarum rerum bibliopolas.

LE LAUDI LATINE
IL CANTICO DEL SOLE
DI
SAN FRANCESCO D'ASSISI
S. Maria degli Angeli, presso Assisi, tip. della Porziuncola, 1897
Hoc libello praeter vetustam praefationem a Paulo Sabatier, viro
rei longe peritissimo conscriptam, continentur laudes latinae cum inter-
pretatione italica, Canticum Solis, necnon illa Speculi perfectionis capita,
quae Cantici originem exponunt, aliisque permulta. Libellum, quem
proxime alii subsequenter ad parvam Bibliothecam Franciscanam compa-
randam, Iulius Salvadori, litteris tradendis doctor egregius, maxima
edidit cura. Romae apud commentarii Vox Urbis Administrationem venit
L. 0.50, in pauperum levamen.

FIGURAE URBIS ROMAE
ARTE PHOTOGRAPHICA EXPRESSAE
COLLECTIONES VARIAE ET NUMERO ET PRETIO
Parantur apud comm. VOX URBIS Administrationem.
URBIS E IANIGULO MONTE PROSPECTUS
(m. L10 X 0.24)
qui sociis commentarii VOX URBIS dono datur,
venit singillatim L. 2.50
apud comm. VOX URBIS Administrationem.
SI QUIS PLURA REQUISIVERIT HUIUS PROSPECTUS EXEMPLARIA
EA MINORI ACCIPIET PRETIO.

Nuperrime prodierunt e
CONSTITUTIONES LEONIS XIII
SUPER
JUBILAEIO UNIVERSALI ANNI MDCCC
COLLECTA EDIDIT, QUIBUSDAM ADNOTATIONIBUS ADDITIS
IN COMMODUM PRAESERTIM CONFESSARIORUM
THOMAS ARIZZOLI
Missionarius Apostolicus Imperiali, S. Poenitentiarie officialis.
Ven. lib. 1
apud commentarii VOX URBIS Administrationem.
Pro sociis comm. Vox Urbis Lib. 0.50

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

PRETIUM SUBNOTATIONIS:
In Italia: Lib. 10 — Ubique extra Italiam:
Lib. 15, M. 12, Sch. 12, Doll. 3, Rubl. 6, Flor. 7 ½.

BIS IN MENSE PRODIT

POSSESSOR ET ADMINISTRATOR:
ARISTIDES LEONORI, eques.
ROMAE - Via Alessandrina, 87.

AD VIRGINEM DEIPARAM

UT

LEONI XIII PONT. MAX.

ANNUM NONAGESIMUM EXPLENTI

DIUTURNAM IMPETRET INCOLUMITATEM

*Audi quod alta voce, quod intimis,
Maria, votis poscimus: Impetra
Longam Leoni, laetiora
Tempora quae videat, senectam.*

*Exacta paucis, Ille decennia
Novena clausit, plena nitentibus*

*Gestis, profani quae perinde
Atque sacri cecinerunt fasti.*

*O tu, perenni qua Deus utilis
Opum ministra! limen ad ultimum
Mortalis aevi fer Leonem,
Cui nova vis redeat iuventae.*

*Aetate Tuscum vincat Alexium, (1)
Paulumque, Nili fluminis accolam; (2)
Palmanque longaevas senectae
Praeripiat tibi, Romualde. (3)*

Nostris ab annis deme, quod Illius

Accedat aevo: sponte carebimus,

Devota propago, diebus,

Vita Patris quibus augeatur.

Quod fecit agmen nobile virginum,

Cum nuper anni quaehebant orbitam

Ultero Leoni devoveret, (4)

Turba volens, iteramus omnes.

Ac ne voluntas langueat, impigro

Volvemus actu sacra rosarii,

Quae sarta texemus, Maria,

Grata tibi, Triadique summae.

Ergo quod alta voce, quod intimis,

Maria, votis poscimus, effice:

Multos in annos Urbs et Orbis

Incolumem videant Leonem!

FR. X. REUSS.

ipsa portendere videretur, quo certamen sustinere par esset cum saeculi sapientia. Quare in fidei doctrina et in Sacrarum Scripturarum libris abditiores sensus venari adorti sunt, prae illis quos prima fronte praeferunt, et profunda mysteria quae sub verborum cortice delitescerent, rimari atque effodere. Nec viam quam sequerentur adinvenire eis opus fuit; methodum enim iam praeformaverant Cabbala Iudaeorum et Philo.

Atque haec meo quidem iudicio radix et origo fuit ex qua ortum habuerint multiplicia deliramenta, et monstrosa opinionum portenta, *recondita mysteria*, ut ea appellat sanctus Irenaeus (*Haeres.* lib. III, cap. 3, n. 1), Gnosticorum. At etiam penes plures scriptores catholicos methodus favorem est nacta. Specimina iam praebent prior pars epistolae tributae Barnabae, et quandoque sancti Iustini *Dial. cum Tryphone*, quamquam sanctum martyrem, aliosque universim catholicos scriptores vel mos, vel adversariorum indoles quibuscum disputabant, culpa omni prorsus eximant. Insequenti autem tempore hanc Spartam ornare aggressi praesertim sunt Clemens Alexandrinus et Origenes; periculosae tamen plenum opus aleae, quippe, quamvis bona fide et sincero animo id egerint, periculum semper aderat, ne in locum revelatae doctrinae inania commenta, aut etiam ludicra humanae mentis somnia, subrogarent, ut Origeni ipsi non semper res feliciter cesserit.

Ad hanc itaque classem auctorem *Pastoris* revocandum censeo; nisi quod is apocalyptico quodam stilo non tam speculativa dogmata, quam potius moralia adornare sibi sumpserit. Sed inita ab eo methodus ad hoc tandem devenit, ut imaginum involucri et tropis obsita et obvoluta nobis plura exhibeat; tenebris offundens, quae si plane aperteque scripsisset, maximo usui et utilitati nobis hodie forent. Frustra in his quaesieris ingenuam et nativam veritatis faciem, quam praefert utraque epistola Clementis, altera pars epistolae Barnabae, epistolae Ignatii et Polycarpi, *Didache Apost.*, *Apologiae* et scripta universim sancti Iustini, aliorumque qui prope illius aetatem vixerunt.

Quod vero in pretio a veteribus pluribus habitus fuerit, causa fuit tum quod catholicus esset scriptor, ut vitia non tam auctori libri quam methodo ab eo initae culpa verterentur, tum ipsa libri obscuritas, cuius ancipites dubiasque loquutiones catholici interpretes in bonum sensum traherent. Quare etiam, ut ait epistola Paschalis sancto Athanasio tributa, catechumenis legi solebat, quia nempe catecheta quae obscurius aut etiam praepostere ibidem erant dicta, vivae vocis magisterio suppleret, corrigeret, emendaret atque ad sanam sententiam revocaret. Demum Clementi Alexandrino et Origeni adeo probaretur, quia esset scholae ipsorum veluti praeformator; quorum sententia in causa etiam fuerit cur Alexandriae, prout aliquot sancti Athanasii loca innuunt, pluris aestimaretur.

F. Card. SEONA (1).

(1) Ex opere *De Ecclesiae Christi constitutione et regimine* inscripto, quod proxime prodibit.

DE LIBRO AB HERMA CONSCRIPTO

CUI TITULUS "PASTOR" (1)

Vester mihi Hermas antesignanus quodammodo fuisse scriptorum, qui altero Ecclesiae saeculo mysticis interpretationibus fidei christianae doctrinas adornare aggressi sunt. Cuius rei causa inde mihi reputanda videtur, quod quam praedicatio evangelica Romani iam orbis quaquaversus ambitum occuparet, et ultra cum esset quoque dilatata, ac plures saeculorum litteris eruditi, philosophi praesertim, aut christianae religioni accessissent, aut in eius notitiam usu

(1) Sunt qui librum, de quo agitur, sedente Pio I Pontifice (an. Chr. 143-150) scriptum putent; quod, praeter alia argumenta, ex *Catalogo Liberiano* deprehendunt, in quo legitur: «Sub huius (Pii) episcopatu frater eius Hermes librum scripsit, in quo mandatur contineturque, quod ei praecepit Angelus cum venit ad illum in habitu pastoris». Alii vero saec. 1, ab alterutro Hermas vel Hermas, quorum meminit Paulus (Rom. XVI, 14); quos inter et ipse Hermes, auctor, cui ob novum in commentarium nostrum benevolentis signum grates habemus. Vox Urbis.

et consuetudine eorum qui illam profitebantur, venissent; fidei doctrina ipsis ieiuna nimis et simplex visa est; ut hominum quidem vulgo et idiotis accommodata illa esse posset, minime vero doctis, qui sublimioribus disciplinis animo informati erant. Sane gravi supercilio philosophorum, Platoniorum praesertim, humile et vile quid, ne ineptum dicam, praeseferre videri debuit pauperula virgo, et praesepe, et infans in illud reclinatus, ut Theodoretus loquitur (*de Cur. Graec. Affect.* cap. 9), et faber lignarius (Origen. *Cont. Cels.* lib. VI, n. 36) et piscatores lacus Tiberiadis, et quod beati censi deberent pauperes spiritu, et mites, et lugentes, esurientes, misericordes, et mundo corde et pacifici, aliaque huiusmodi. Ipsaque Sacrorum Librorum dictio simplex, inelegans, impolita, quae certe splendore et artificio tot absolutissimis Gentilium sapientium scriptis, palmam prorsus cedere necesse erat. Itaque e re visum est aliquibus doctrinam quoque christianam exornare, etque extollere, ut quid excellens eximiumque etiam

PROSPECTUS SUBNOTATIONIS

Commentarii VOX URBIS anno MCM

Pretium annuae subnotationis est: in Italia Lib. 10;
ubique extra Italiam Lib. 15; M. 12; Sch. 12; Doll. 3; Rubl. 6; Flor. 7 ¹/₂.

recto tramite mittendum

ad **Aristidem Leonori** equitem, commentarii ipsius possessorem et administratorem

ROMA . Via Alessandrina, 87

PRAEMIA SOCIIS CONSTITUTA

Inter eos omnes, qui die XV mensis Martii MDCCCC inter commentarii socios numerentur,
sorti committetur sacro Paschatis Resurrectionis die eiusdem anni

Oneca Aurea Pulveri Nicotiano Asservando

qua SS. Dominus NOSTRUS PAPA IX. L. r. utabatur, prouti ex luculento constat in scriptis testimonio

Qui primum nunc nomen dederint, pretiumque subnotationis solverint uti supra, *Vox Urbis*
commentarium accipient a Kalendis Ianuariis usque ad expletum annum MDCCCC, iisque
donum erit

URBIS A IANICULO MONTE PROSPECTUS

late magnus (m. 1.10 X 0.24) et visu decorus.

Sociis qui subnotationem renovabunt dono dabitur *ubi primum in promptu erit*

LIBER (vulgo "Album") PRAECIPUA URBIS REFERENS

pulcritudine insignis atque, commentarii moderatore iubente, expresse conflatus.

Denique illis inter socios, et recentes et veteres, qui tres in Italia, vel binas ubique extra Italiam
subnotationes novas comparaverint, earumque annum pretium recto tramite miserint ad commentarii
administratorem, optio erit unius ex his XXXIII quae sequuntur, quod gratuito pariter habebunt:

I. . . . Aristotelis De arte poetica liber. Rec. GUILIELMUS CHRIST.	VIII. . . Xenophontis. Expeditio Cyri. Rec. A. HUG.
Id. Ars rethorica. Ed. A. ROEMER.	Id. Historia Graeca. Rec. O. KELLER.
Id. Quae feruntur Magna Moralia. Rec. FR. SUSEMIEL.	Id. Institutio Cyri. Rec. A. HUG.
Id. Scripta minora. Rec. L. DINDORFIUS.	
II. . . . Fabulae Romanenses graece conscriptae ex rec. et cum adn. A. EBERHARD.	IX. . . . Novum Testamentum. Graece ed. PH. BUTTMANN.
III. . . . Homeri Carmina. Ed. GUIL. DINDORF. (Voll. 2).	X. . . . Augustini (Sancti Aurelii) De civitate Dei lib. XXII.
IV. . . . Metrologicorum scriptorum reliquiae. Ed. FRIDERICUS HULTSCH. (Voll. 2).	Id. Iterum rec. B. DOMBART. (Voll. 2).
V. . . . Patrum Nicaenorum nomina graece, latine, syriace, coptice, arabice, armeniace. Edd. H. GELZER, H. HILGENFELD, O. CUNTZ.	XI. . . . Caesaris C. Iuli cum A. Hirri aliorumque supplementis: Commentarii de bello Gallico, de bello civili, de bello Alexandrino, de bello Africo, de bello Hispano. - Fragmenta. Rec. B. KÜBLER et Ed. WÖLFFLIN. (Voll. 3).
VI. . . . Plutarchi Vitae parallelae. Rec. C. SINTENIS. (Voll. 5).	XII. . . . Ciceronis M. Tullii Opera rhetorica. Edidit FRIEDRICH. (Voll. 2).
VII. . . . Strabonis Geographica. Rec. A. MEINKE. (Voll. 3).	

(Sequitur in tertia operculi pagina).

quam Latinam», ut alibi idem dicit, «non modo non inopem, sed locupletiore esse quam Graecam», vel res quasdam melius a Romanis quam a Graecis vocari disserit. Sed uno certe loco facere non possumus, quin ei adsentiamur: cum enim in Romanorum laudibus ponatur severitas ac sobrietas (cfr. illud Ciceronis: «nemo fere saltat sobrius, nisi forte insanit»), etiam vox quae est «convivium» hanc quandam notam penitus insitam Romanae genti ostendere videtur. Nam quid aliud significat «convivium» nisi vitae coniunctionem? cum contra vis eidem verbo subiecta, quod est apud Graecos σύνδαιτυον vel συμπόσιον, ad epulandum potius vel ad potandum referatur. (Quo loco facete ille quidem ac non invenuste scribit Weisius, nostris quoque temporibus saepissime «convivia» magis quam «convivia» appellanda esse). At libet Ciceronem ipsum audire, qui Catonem Maiorem ita inducit loquentem (*De sen.* 13, 45): «Bene maiores nostri accubitionem epularem amicorum, quia vitae coniunctionem haberet, convivium nominaverunt melius quam Graeci, qui hoc idem tum compositionem, tum concenationem vocant, ut quod in eo genere minimum est, id maxime probare videantur».

Multa alia missa facio, nam res non est nimis urgenda et primoribus potius labris gustanda, quam plenis haustibus sumenda; sed nolo equidem salutandi verba, quae antiqui in congressu solebant, tacitus praeterire. Nam Graecus, utpote qui natura sit alacer atque hilaris, eos χαλπεῖν (hoc est laeto animo esse) iubet, quibus occurrit; Romanus contra, cui hoc caput est, corpore et viribus valere, si cui fit obvis, enim verbis salutatur: «vale» aut «salve». Illud etiam comparationis causa addi potest, populos eos, qui quodam cognationis vinculo cum Latinis tenentur, et nunc Neolatini vocantur, quorum ingenia moresque iam tum ab initio a fide christiana magis affecta sunt et ad pietatem erga Deum informata, religiosis etiam, ut ita dicam, salutandi formulis uti, quae sunt: *addio, adieu, adios*.

(Ad proximum numerum).

PETRUS RASI.

NOTAE APUD MAIORES SACRAE

Ad ea quae de castitate in mysteriis sacrisque potente alias excerpimus (I), et numerales quasdam abditas virtutes ex eadem fonte haurire placet, quibus efficiebatur ut gesta, vel carmina, vel ipsa numina nonnisi certo numero celebrata, tum damna amovendi, tum fausta procurandi peculiarem vim obtinerent. Est autem vox praecipua has inter trina, quae et numeralem quandam perfectionem non nobis tantum, sed et omnibus populis et dissitis religionibus complecti visa est; deducta, ut putatur, e propria trianguli figura, congruentiae et harmoniae ratione quadam, quae in trino numero quasi manans rediensque per circulum undique perfecta habebatur.

Et profecto, de triplici hac potestate aliquid, ut ita dicam, impari cuique numero tributum reperimus, spectata ferme illa aequalitatis forma, qua medium locum una res tenet, ceteris hinc et inde perfecta lance dispositis. Quamobrem Pythagorae asseclae, populari traditioni saepe obsequentes, impares numeros faustos et masculos existimabant, pares contra infastos et femininos; primi enim superis praecipue Dīs sacri erant, postremi inferis. Qua de re cautum esse credendum est, ut in antiquissimo Urbis calendario menses inscriberentur aut vicesima septima,

(i) Cfr. num. super.

aut vicesima nona, vel trigesima prima tantum die absolventi.

Ceterum dispari numero gallinis incubanda ova subiiciebantur, colligebantur pecudum greges, medicaminum granuli, lumbrici, baccae sumebantur, fasciae solvebantur, tantumque dispare dies per morbi cursum decretorii habebantur.

Verum inter dispare, princeps «III» numerus facile erat, quippe et ordine primus et suapte natura perfectus, e quo tamen in multiplos, quasi ex se genitos, patria virtus quodammodo effluebat. Iure itaque Aristoteles ait, numerum hunc religionis cultui praeceteris carum: Horae, Parcae, Eumenides, Sirenes, Hesperides ipsaeque Musae tres tantum vetustis originibus erant, quae deinde, sacro numero ter multiplicato, novem factae sunt. Cereris, Plutonis, Proserpinae infera numina in Eleusinis sacris ferias coniunctim obtinebant; Iovem, Minervam, Iunonem in Capitolina aede patres simul invocabant, et quoties Romani orarent, vel sacramentum dicerent, trina semper numina obtestabantur, et cum victimas mactarent, trino numero trinaque specie selegebant, quae passim triplici verbo suovetaurilia dixerunt. Si quis ad aram accedere vellet, triduo sese purgare debebat, terna ablutione mundare, ter conspuere, victimam circa aram ter tiato ambitu circumferre. Sed et mors trigeminis defienda ritibus erat, tribus post diebus cineres sepeliendae, tertia vel nona die post humationem sacra Manibus celebranda; Alceste morte servatae triduo silendum fuit, et quousque deorum inferorum in potestate mansit proindeque impuritate laboravit.

Pariter, post ternas, novenariae caeremoniae procedunt: quo numero Musae, Corybantes, Curetes, Telchines esse censebantur. Carneae Apollinariae, Spartiatum feriae, novem diebus protrahantur, novemque per plateas celebrantur, erectis novem tentoriis, quorum singula novem civibus essent apta. Nono pariter quoque anno Minos in Idaeum specus secessit, ut cum Iove colloqueretur; Apollo novem annos Admeti mancipium fuit. Qui Illyriae populos patres habiti sunt, novem iuvenes totidemque virgines fuerunt forma lectissimi, quibus novem primas nuptias inire Superi concesserunt.

«IX» vero numero, iterum terna vice multiplicato, «XXVII» exsurgit numerus, cui haud minor tributa gratia videtur; nam septem et viginti selecti pueri sunt totidemque puellae, a quibus saeculare Horatii Carmen caneretur; taurilia item hoc numero mactabantur, Argeorum supplicatio per viginti septem sacella circumibat; quare non coeco quidem fatotribuendum est, totidem vesparum ictus mortem afferre; quibus tamen, ne taediosa nimis enumeratione lectores afficiamus, rei finem imponimus.

A. COSTAGGINI.

IOANNES RUSKIN

Nemo ferme qui ingenuarum artium prodigiis quamvis raro delectetur, firmo animo exaudivit Ioannem Ruskin Conistonii vita esse functum. Quod enim nostris diebus novum studium exultos cuiusque gentis cives commovit pervasitque, et in exordientium media aetate artium opera oculos mentesque omnium iam convertit, nullum iam tantum auctorem habuit, quam Ioannem hunc, universae pulcritudinis spectatorem et interpretem. Neque profecto tam facile alteri concessam invenies eam oculorum mentisque aciem, subtilem ac peracutam, qua quis valeat pulcrarum rerum signa, colores, li-

neas, motus, spectanti multitudini plerumque abdita, luculenter percipere indeque divina dicendi vi penitus revelare. Ecquid autem dices cum novi huiusmodi adspectus ignotique splendores non tam incuriosos harum rerum civium ordines attonitos reddiderint, sed et ipsos artifices vel eorum operum peritissimos scrutatores stupore perculerint? Id enim Ioannis scriptis datum est, architectis, sculptoribus ac praecipue pictoribus, quotquot renascentibus ingenuis artibus Urbinatem summum praecesserunt, dignam peritia lectissima gloriam restituere. Quae tamen non sine assiduo studio obtinuit, et Anglo cuidam, qui sese Botticellii tabulas primo oculorum intuitu summi magistri recognovisse blaterabat: «At ego», respondit, «ut id intelligerem bis decem annos moratus sum».

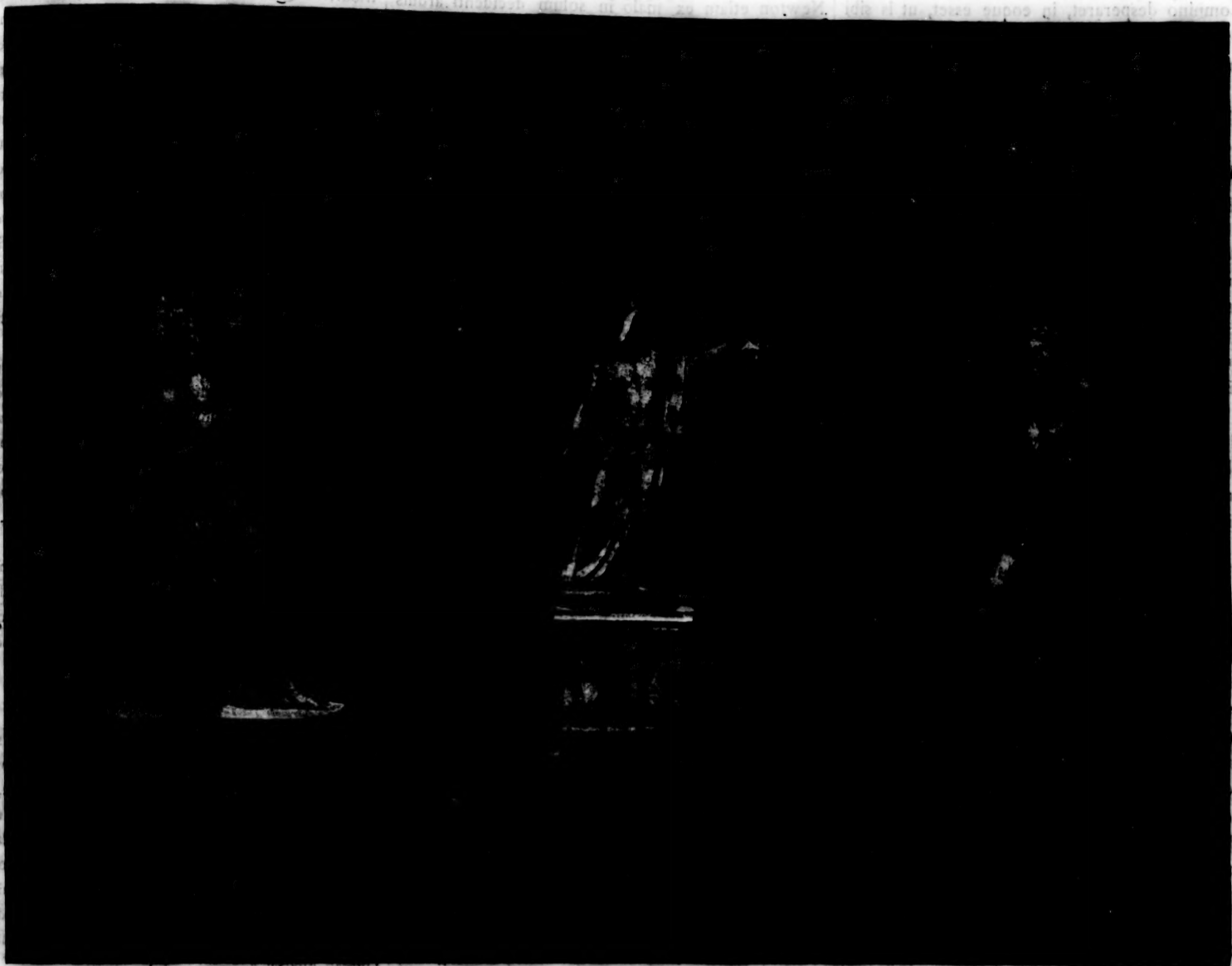
Sed praeter insolitum ac validissimum mentis ingenium, quo praeditus est, una ipsi, quoties de artium operibus scriberet, magistra natura fuit, cuius contemplatione prae omnibus delectabatur. Eius enim tum latissimae caeli, aequoris, montium et silvarum pompae, tum quae minimae sunt in florum corollis abditae, vel roris gutture tremulo splendore remissae, veluti poetae oculos sibi continuo devinciebant. Speculabatur inde studiose qua potissimum cristata linea marini fluctus urgerent litus, quae molli forma nubes vento agerentur, atque inter silvarum innumeris truncis cathedralium translucere adspectus; vel cum liliorum cespites consideraret, facilis ad candidas illas exilesque angelorum formas, a primis pictoribus expressas, transitus erat.

Ita plane, coactae in memoria eius innumerae universalis pulcritudinis imagines, cum ad artium opera perscrutanda atque interpretanda ille converteretur, ingenii aciem quasi centuplicatam sentiebat. Et facile ignotum quoddam formarum agmen menti extemplo exsurgere ei videbatur, quod quidem ob naturalis pulcritudinis memoriam una cum subiecto artificis opere provocare sibi necesse erat. Accidit inde, ut eodem quasi ritu, quo artium opera assolent ab artifice concipi, et ipse earum interpres studiosissimus ac maxime subtilis fieret, conversis ad pulcherrimos adspectus oculis, quibus diuturna naturae miracula vatis quemdam intuitum communicassent.

Quare vix editis primis eius libris, novo stupore perculsi sunt lectores, acrisque poenituit Murray, anglicum editorem, adolescentis manuscriptam primum, cui *Recentes pictores* titulus, respuisse. Qua tamen repulsa minime fractus Ioannis animus, quin imo ipse sua scripta praelo edere coepit, unde acceptum lucrum spem eius omnem brevi praetergressum est.

Sed vatis animus, divitiis auctus, qua esset intima praeditus suavitate statim ostendit, totusque incubuit, ut egenos et rudes pro posse iuvaret. Scholam condidit, librariam officinam, cui operariorum legio dat operam, e solo excitavit; domus pro eorum familiis constituit, quas incolere commode possent, et uxoris et puellis texendi lintea artem in propatulo reddidit. Londini vero in urbe populi quoddam latissimum posuit hospitium, coquinis instructum, ut et quies et cibaria tenui sumptu miseris pararentur.

Opera, quae descripsit, plurima fuerunt, nec omnia pariter omnibus nota: *Recentes pictores*; *De gregis constitutione*; *Proserpina*; *Venetiarum lapides*; *Architecturae et picturae tractatus*; *Ingenuae medii aevi artes*; *Vallis Arni*; *Florentinae deambulationes*. Verum, praeter intentum illum primum et veluti immediatum, quem sibi in his exarandis scriptis proposuit, ut summa artificum patrata interpretaretur, et minus cultis vel

Perseus et pugiles ab Ant. Canova insculpti.

hinc phosphoreisq[ue] cibis frequentius utamur, cum phosphorum senectuti praecipue deesse noscatur eiusque deficientiae arte mideri oporteat.

At supremum totius rei iudicium, quamvis multa hec sint prudentissime effata, officinae anatomicae et chimicae experimentis committendum est, quibus tantum tute nos edoceri licebit, qua potissimum vescendi ratione brevem hanc mundi vitam fauste protrahamus.

R. SPINA.

PERSEUS ET PUGILES

AB ANTONIO CANOVA INSCULPTI

PERSEUS hic et pugiles duo ab Antonio Canova insculpti in cubiculo Vaticani musei asservantur, quod atrium a pulcherrimo visu nuncupatum tertio in angulo praecingit. Quondam vero atrium hoc parvum, maximis lateribus quatuor et quatuor minimis circumscriptum, in alas Innocentianas directe immittebat; sed anno 1875 perystilio exornatum, ad latera minima cubicula adiecta habuit quatuor, et in ipsis et in porticu signa pulcherrima constituta, ita ut forte princeps totius Vaticani musei locus habeatur, et quasi sculptoriae veterum artis insignis tabernaculum appareat. Nam et Apollinis signum, quod ab ipso atrio celebre nomen habet, et Laocoontis marmoreum prodigium in ipso includuntur. At veterum haec portenta splendide est aemulatus Antonius Canova, italicae sculpturae gloria; neque enim Perseum hunc et pugiles, si in effossionibus forte reperti fuissent, Praxitei vel Phidiae adscribere quisquam dubitasset, neque recens haec laus summorum Graecorum Manibus, ut puto, invita insonasset.

LAELIUS.

DE CASU AD RES REPERIENDAS HOMINI UTILIS

CONSULENTI rerum scriptores facile patet saepe saepius casum fuisse in causa, ut plurima ignota vel obscura in lucem prodirent. Quin imo ex ipsis fabulis, seu ex rerum fictarum sapienter ordinata collectione, quae graeca voce mythologia appellatur, idipsum quodammodo conici potest: namque si fabulosis personis quisvis homines sufficiantur, narratio seu fictum superest factum minime falsitate laborans, cum a vero ac probabili non dissideat, viamque insuper ad multa inventa, detectave explicanda facile patefaciat.

Memrumo enim, ut fama est, aquatilem avem conspicienti, quae ad vires fessas tantisper reficiendas in arboris trunco summis undis supernatanti consedisset, navigandi ratio affulsit, ita ut brevi Sidorius heros arduum inierit consilium. Ferunt etiam Isidem rudi cymba aequor arantem summis in hastis madidas explicuisse vestes, easque quum, vento perflante, longe lateque tumuissent, facilioremque parvae rati reddidissent cursum, Aegyptiae deae occasionem praebuisse, qua vela inveniret. Pan autem calamum seu fistulam primum confecisse dicitur, quum gratum accepisset sonitum, qui ex vento medias in arundines inflanti profectus esset.

Sed ut ad historias revertamur, statuit Plinius artem conficiendi vitri ex casu originem duxisse. Quum enim in eo esset, ut Phoenicii mercatores salis nitri in fluminis Beli ripa escam sibi coquerent, neque lapides ibi reperirentur, quibus quasi tripodi innixa vasa calefierent igne, accidit ut salis nitri

fragmenta lapidibus suffecta flammis liquescerent, ripaeque coagmentarentur arena; quo factum est ut ex fortuita mixtione aliquid translucidum proficisceretur, quod postea arte expolito perfectumque vitrum evaderet.

Praeterea fleminem fugit, rationem, qua pondus cuiusque rei seu corporis proprium statueretur, casu fuisse ab Archimede detectam. Hiero Syracusarum rex quamdam auri argentique vim aurifici dederat, qua coronam ei conficeret; expletoque opere, in suspicionem adductus, ne ab artifice deceptus esset, praeclarissimos quosque artibus viros, doctrinaque in sua civitate pollentes consuluit, ut sibi modum patefacere, quo auri argentique copia in extruendo diademate adhibita ponderari posset. Iam vero quum Archimedes quadam die vires aestu fractas balneo reficeret, animadvertit sui corporis pondus aqua quodammodo immitti ac relevari. Laetitia gestiens continuo ex balneo prodiit, ac plane oblitus nuditatis: *εὕρηκα, εὕρηκα* elata clamitans voce, in vias Syracusarum passim pervadendas se contulit. Deinde summam vario modo conficiendo atque subducendo, ad unguem mathematicorum statuit rationem, qua pondus cuiusque rei perspicere posset; et quum auri pondus ab argento differat, ex toto coronae pondere haud difficulter deprehendit, quanta utriusque metalli vis in diademate conficiendo esset adhibita.

Fossilis quoque carbonis usus casui adscribendus videtur. Nam quidam Homillos, qui in urbe Plenevanx ferreas equis inducebat soleas, adeo egestatisangebatur angustiis, ut vel carbo, quo artem ageret, illi saepissime deesset. Quare quum de alenda fa-

- XIII. . . Ciceronis M. Tullii Orationes. Ed. MÜLLER. (Voll. 3).
 XIV. . . Ciceronis M. Tullii Epistulae. Ed. MÜLLER. (Voll. 2).
 XV. . . Ciceronis M. Tullii Scripta philosophica. Ed. MÜLLER. (Voll. 3).
 XVI. . . Eclogae poetarum latinorum. Ed. S. BRANDT. Id. graecorum. Ed. STADTMÜLLER.
 XVII. . . Gellii Auli Noctium Acticarum libri XX ex rec. M. HERTZ. (Voll. 2).
 XVIII. . . Historicorum Romanorum fragmenta. Collegit, disposuit, recensuit H. PETER.
 XIX. . . Orosii Pauli Historiarum adversus Paganos libri VII. Rec. C. ZANGEMEISTER.
 XX. . . Panegyrici Latini XII. Rec. AEM. BAEHRENS.
 XXI. . . Poetarum Romanorum fragmenta. Ed. AEM. BAEHRENS.
 XXII. . . Sillii Italici Punica. Ed. L. BAUER. (Voll. 2).
 XXIII. . . Taciti C. Cornelii Libri qui supersunt. Rec. C. HALM. (Voll. 2).
 XXIV. . . Valerii Maximi Factorum et dictorum memorabilium libri IX, cum Iulii Paridis et Ianuarii Nepotiani epitomis. Rec. C. KEMPF.
 XXV. . . Varronis M. Terenti Rerum rusticarum libri III. Rec. H. KEIL.
 XXVI. . . Christus patiens. Tragoedia christiana ex rec. I. G. BRAMBS.
 XXVII. . . Vitae Sanctorum novem metricae ex codicibus Monacensibus, Parisiensibus, Bruxellensi, Hagensi saec. IX-XII. Ed. GUIL. HARSTER.
 XXVIII. . . Epistolae selectae virorum clarorum saec. XVI-XVII. Ed. E. WEBER.
 XXIX. . . Manutii Pauli Epistulae selectae. Ed. M. FICKELSCHERER. Mureti M. A. Scripta selecta. Ed. I. FREY. (Voll. 2).
 (Quae opera omnia prodierunt Lipsiae ex officina Teubneriana).
 XXX. . . Divi Thomae Aquinatis Summa Theologica ad emendatiores editiones impressa et accuratissime recognita. Edid. Romae Forzani et S. - Leo PP. XIII aureo numismate decoravit.
 XXXI. . . Divi Thomae Aquinatis Summa Philosophica contra Gentiles ad lectionem codicis autographi in bibl. Vaticana adservati, probatissimorum codicum meliorisque notae editionum fideliter impressa. - Romae, ex off. Forzani et S.
 XXXII. . . Biblia sacra vulgatae editionis Xysti V P. M. iussu recognita et Clementis VIII auctoritate edita. - Affabre renovarunt Desclée, Lefebvre et S.
 XXXIII. . . Novum Iesu Christi Testamentum vulgatae editionis Xysti V P. M. iussu recognitum et Clementis VIII auctoritate editum. - Affabre renovarunt Desclée, Lefebvre et S.

Subnotationes atque praepositi praemii indicatio recto tramite mittantur ad *Vox Urbis* commentarii administratorem, Roma, via Alessandrina, 87.

PER ORBEM

Ut sunt humana? Eheu! misera semper. Quocumque enim per scriptoriam tabulam oculos converto ad innumeras e diariis depromptas lacrimas huc illuc effusas, una eademque occurrunt: procellae, naufragia, aëria marisque tempestates. Haec in Calabria, haec in Anglia omni, haec circa Iberiae litora, in Germania, in Gallia flagravisse referuntur, et ferrea itinera ripis ruentibus disiecta vel interrupta; portus ora undis frementibus occlusa, flumina denique ex alveis tumentia ob pluviarum inexhaustam perennitatem, uti Rheno praecipue contigit.

Antuerpiae autem in portu, licet siluissent procellae, maiora vorax ignis rabies patravit. Scapha enim erat anchoris haerens, et fibrillis ex africanis palmarum pucibus detractis omnino referta. Harum itaque cumulum prima flamma voravit; at quamvis advenientes statim nautae scapham chordis detraхissent atque extra portum deductam in litus conicerent, ignis iam navis latera aggressus fuerat, quam brevi funditus absumpsit; nec vigilum cohortibus statim advocatis, nec nautarum totius portus conatibus datum est, ut aliquam saltem oneris partem e flammis eruerent possent. Unus miserae scaphae nauta sospes et tanta ruina superfuit cum uxore et filiis, iamque consumpta bona omnia sibi commissa incassum deflet.

Velim tunc in Russiam mecum concurratis ad Maly Ouzen, ubi cum multitudo fidelium in templo congregata sacris adsisteret, moenia extemplo et lacunaria circa chororum contremuerunt quasi terraemotu concussa, ac statim ceciderunt in ruinam. Tunc clamores altissimi e populo exorti, omnesque concurrere ad portas, quarum cum binae minores exterius conclusae adhuc manerent, mediam eamque maximam

omnes fuga petierunt, sed ruinis obstructam invenerunt. Itaque multiplicato gentis pavore, magna caedes orta est virorum, mulierum, puerorum puellarumque, quorum fere centum vulnerati ipso suorum concursu sunt; ruinis contra, uti in his saepe assolet, nullum quasi hominum detrimentum acceptum est.

Quae profecto, ut audio, Lutetiae pariter evenissent in *Trianon* theatro, nisi sorte accideret, ut, subortis flammis, absoluta iam essent spectacula, mansissetque cavea omnino deserta. Verum mirandi illi omnes scenarum vestiumque thesauri, quos Leopoldus Fregoli, italus celeberrimus mimus, secum orbem peragrans deducebat, invidus ignis plane delevit, ita ut iam diu expectandum gentibus sit antequam lepidissimis illius iocis iterum rideant.

VIATOR.

VARIA

Conditiones pro Iubilaeo Maiori, seu Anni Sancti, versiculis contenta memoriae iuvandae gratia.

Subsidium miseris; (a) Confessio - Sacra Synaxis; (b) Visere bis decies templa, (c) et ieiunia terna. (d) Rite haec Pontifices ad Iubila plena requirunt.

(a) Eleemosyna aliqua iuxta cuiusque facultatem, (b) Confessio et Communio. (c) Visitatio ecclesiarum, pie orando ad S. Pontificis intentionem. (d) Ieiunium trium dierum, feria IV, VI, et sabbato.

I. B.

*

Sublimis Porta.

Quot nostrum saepe audire circumsonantia haec verba: Causa nominis tamen potius ab historia quam ab re quaerenda. Siquidem Mostardhem, ultimus ex genere Abassidum pontifex (Kalif) Maumethanorum, proprio palatio, qua egre

deretur intraretque, portam construxerat, cuius in limine partem nigri lapidis (magnae superstitionis ex Abrahamo repetitae causae atque ad Mahumetum usque delabentes) quem in templo Meccae Turcae colunt oculis, adoratione, affatu, et similibus, posuit. A fastigio portae villosum descendebat velum auro gemisque acu pictum arte mirabili, coram quo optimates, aulici, viri denique omnes, praeter eos, quos Kalif sibi adesse iuberet, stabant venerabundi, saxo figentes oscula et limini. Qui praeteriret iniussus, capital esset.

Responsa, leges, iussa, imperia, decreta non igitur ex administris, aut ex Kalif, sed e Sublimi, vel Sancta Porta Kalif tradebantur in gentes, ut venerabilius nomen imperantis omnia videretur. Hinc nomen in usu esse coepit; et eo ventum est, ut hoc nomine aula Turci dominatoris passim nunc designetur.

*

Ioci.

Quidam, quos inter erant et presbyteri et regulares, docte disserebant de causa, et causis, quibus longaevis prae ceteris ii praesentim videntur, qui aliquo religionis ministerio funguntur, prout in tabulis, quae statisticae nuncupantur, apparent. Multa quidem acute, multa etiam belle dicta sunt, honorifice multa. Et parabant iam plura, cum repente medicus quidam assurgens, obstupentibus reliquis: — Heus vos! — conclamat — pergite ultro, si lubet in sepectam et senium; saeculum autem nunquam, nisi vosmetipsos ipsi destruat, contingere poteritis. — Paradoxum praefere visum est; hinc omnes ore uno explanationem rei quaerere.

— Medius-fidius! — inquit ille — et non intelligitis? Si saeculum tetigeritis, si superaveritis, iam nec regulares sacerdotes, iam nec presbyteri eritis, sed saecularis. Videte nunc propositae vobis apostatas fieri!

P. d. V.

Africa sunt ad nos missi, iam enim Roberts, dux
Anglorum supremus, Cronje Boeri ducis exercitum
a Kimberley obsidione desistere coegit, eius castra

In Anglia Brodrick, rerum ad exteros administris, Britanniarum et Germanorum factioni circa Africanum bellum intae nullimode credendum esse protestatus est iterumque de Delagos sicut ab anglis militibus non occupando assertiones iteravit. De exercitu autem augendo ob belli necessitates lex primum lata est, itemque de

THE ANGELINE

AENIGMATA

Rite lego: in silvis praestat, perstatque vigore.

Si lego retrorsum, virginis ora nitent.

Absque *priore* escam tolero, sed carmina nunquam.

Omnibus ecce *alter*: patet hic, patet hac, patet illac.

Totum a salvando quidam dixere: sed audi:

« Cur morietur homo, cni totus crescit in borto? »

Hoc Schola iam docuit quaerentem Antonia Salemi:

x Contra viri mortis animum est medicamentis barba.

plumbe lineas singulas, totius compositas, in scribendo

DIGAMMA.
 Latum, distans, inaequaliter, bipartite stylum exsert-

Ex sociis qui utriusque aenigmati interpreti

tionem ad commentarii moderatorem

opus cui titulus:

GUIDA DEL PELLEGRINO A ROMA

riveduta e corretta dal P. GIUSEPPE BONAVENTURA d. C. d. G.

(Romae nuper edid. Desclée, Lefebvre et Soc.).

Notes for generalization in pictures: — Could not get

Aenigmata app. III. n. I. proposita his respondent:

$$I = 2$$

Es nite soluta miscrum:

Ed. Bianco, Roma - A. Chevenement, Nods, in Gallia -

Alafridus Bartoli, Grosseto - P. Aloisius a Tabia, Praeneste -

Io. Solá, Montereali, in Siculis - P. Garrone, Perrona ad Ver-

cellas - Martinus Kheberich, *Scopusio*, in Hungaria - Ver. G.

violato, *Vicentia* - L. Arnori, *Mediolano* - A. Burg, *Argentorati*.

Solutus ex praemio:

ed cases within an organization.

ad quem missum est opus, cui titulus:

BIBLIA SACRA

VULGARAE EDITIONIS

(A. E. h. r. e. n. o. m. e. n. t. D. o. c. t. o. r. i. s. L. e. f. f. e. n. d. i. c. i. S. o. c. i. i.)

(Amiable renouveau de la classe, Lelievre et Co.)

Species: *Leptocarpus* *Grass* *jurispritus*

Sponsor: IOANNES BAPTISTA CIAMPI, ~~transp~~

T. ANGELINI

ROMAN - Ex Officina Forzani et Socii.
